

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIIIème ANNÉE

1 Avril 1928 No. 249

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [24 نسخہ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خارج ایچون

3 بچق، اعلا کاغذ لیبسی 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد تھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۲۴۹ - ۱ نیشان ۹۲۸

اولانرك قهوه ، چای ، چيقولاته ووتوندن اجتناب ايتلری لازمكاي . حالبوكه جله سمباتييه سي حساس اولانلر بو موادی مخذره سزجه قوللانا بيليرلر . فقط بو صوكنجیلرده فضله اتلی طعامدن ممنون قالمزلر . شكرلی و نباتی اغديه آلمالری ايجاب ايدر . شخصلرك ميقرولبره قارشى كوستردكلری عكس العملاركده ، بو جله عصبيهك توازنى ايله علاقه دار اولدينده هيچ شبهه يوقدر : چونكه بوتون عضولرك دوران دى بوسيكيرلرك تحت اداره سنده اولدینی ايجون ، بونلره عائد بر موازنه سزلرك عضولرده ميقرولبره قارشى نصل مساعد بر ساحه حصوله كتيره چكى بدیهی بر کیفیتدر .

دوقنور محب نورالدين

پنوق اوشومك ، نبضك بطی ويا متقطع اولیشی . بالعكس سمپاتیك فرط فعالیت وبارئوى معدونك عدم كفایه سی حالنده نبضك سرعتلنمه سی خلجان قلب ، ناحیه قلبیه اوزرنده صیقندیلر ، چهره یه آتش باصامی ، سوء هضملر ، آل تترمه لری كبی حادثلر كورولور .

بعض مداواتك تطبیقله بومعاومات تأسداولمه بيلير : چونكه رئوى معدوی ايله سمپاتیك تنه ی اوزربنه اجرای تأثیر ایدن ادویه واردلر . مثلاً به الاذن و آتروپین رئوى معدوی ی تسكين ایدهلر ، بو سببله دكن طوئالریته قارشى پك زیاده فائده لری اولور . حالبوكه قافه ثین ، نیقوتین بو عصبي بالعكس تحريك وتنبه ایدرلر . شو حالده عصب رئوى معدوی سی حاكم

اجنبی ادبیاتی

بر تولونك یاننده

اونی هر کون ، ساعت ایکیه دوغرو ، اولتك پنجره لری آلتنده ، ساکن دكيزك قارشيسنده ، بر باغچه قانا په سنده اوطورور کوروپوردم . او ، بر زمان کونشك حرارنی آلتنده ، دونوق نظرلره آتی دكيزی سیر ایدهرک حرکتسز دوروپور ؛ آرا صیرا ، (مانتون Manton) ی احاطه ایدهن بخاری ذروه نره باقیپوردی . صوکر ایاواش یاواش بر حرکتله ، اطرافنده بانطالونك قوماشی دالغالاتان ایکی کیک کی ضعیف و اوزون باجاقلرینی چاپرازواری طوپلایارق بر کتاب آچیپوردی . اوندن صوکر ابرداها قیملدامیور ، اوقوپور ، کوزیله ، دماغیله اوقوپوردی . جان چکیشن بوتون زوالی وجودی اوقوپور کیدی .

بوتون روحی ، اونی صوغویان هوانك بر آزاوکسورتدیکي ساعته قادر ، بو کتاب ایچنه کومولوپور ، بو کتاب ایچنده قایب اولوپور ، کوزدن سیلینپوردی . صوکر قالفیور ، عودت ایدیپوردی . بو ، قهوه آلتیلرینی ویمکارینی کندی اوداسنده بیهن و کیسه ايله قونوشمایان اوزون بویلو ، قوصال صقالی بر آلماندی . مهم بر تجسس بی اوکا دوغرو جنب ایتدی . برکون - برشی یاپیور کوزوگك ایچین - آله (موسه Musset) نك بر شعر کتابی آلارق اونك یاننه اوتوردم و (رولا Rolla) ی کوزدن کچیرمهک باشلادم .

بردنبره قومشوم آبی بر فرانسزجه ايله بکا :

— آلمانجه بیلورمیسکن ؟ دیدی .

— هیچ بيلمه یورم افندم .

— بوکا چوق متأسفم ؛ مادام که تصادف بزى بویله یان یانه

شعرلر :

یاقینده چیقاجق « میری مشعل » دن :

نشئه

قدحلرده پارلادی برر شامپانیا دها ..
اودایی باشند باشه چینلاتیور قاهقاها ،
کورپوز قوللر صاریپور خیرچینلاشان بللری ،

آدیغلر صایلیور بوسه لرك سسیله .
و دانسه خیز ویررکن شهوت درین سسیله
نشئه سنه کیت کیده صاریپور کوزه لاری .

آنسزین اوزاقلردن عکس ایدهن بر چیغلقله
مرحمتک ایزلری کریندی آجیلقله
صوئوق بر رعشه کبی کوزلرك سهوینجنده ..

قارنلق سواقلرده برآچ یاورو سسی وار ..
پاتلا سین شامپانیلر ، پاتلا سین شامپانیلر ؛
بو آغلایان جیلز سس سونسون کوپوك ایچنده ..

نشئه صونان بو یرده کوز یاشنك ایشی نه ؟
اوخ ، باقاییك سفیلک بویله ایکلپشته
اضطرابی ، عذابى بیرافك سز ایلره ..

قدحله پارلا سین برر شامپانیا دها ..
اودایی باشند باشه چینلاتیرکن قاهقاها ،
حریص قوللر صاریلین یینه خیرچین بللره ..

۱۵ شباط ۱۹۲۸ یاشار نالی

کتیردی ؛ سزه برشی ویره جکم ، پک قیمتی برشی کوستره جکم .
بو المده کی کتابی .

— پکی ، نه در بو ؟

— بو معلم (شوپنهاور) نمونه امتثال اولایله جک بر
کتابیدر . کوروپورسکیز ، صقیه کنارلری اونک آل یازیلریله
دولو .

حرمتله کتابی آلدیم و بن ایچین بو برشی افاده ایتدین
فقط دنیادن کچمیش اولان او بویوک رؤیا یقما کرینک لایموت
فکرلرنی ظاهره چیقاران شکلری علاقه ایله سبر ایتدم و
حافظه منده موسه نك مصراعلری پارلادی :

نمون اویوپورمیسک ، وولتهر ، وءسنگ چیرکین تبسمک
حالا آنسز کمیکاریکک اوزهرنده اوچوپورمی ؟

و غیراختیاری وولتهرک صاف و دیندارانه عجوبی آلمان
فیلسوفسنگ ، بعدما تأثیری اونوتولامایان غیرقابل مقاومت
استهزاسیله مقایسه ایدیوردم . بویوک مرشد اعتقادلری ،
امیدلری ، شعرلری ، خیالری ، آلتاوست ایتدی ؛ امللری
یققدی ، روحلرک امنیتنی اخلال ایتدی ، قبلرک خیاللرنی
تخریب ایتدی . اصلاً حل ایدیلهمه مش اولان فلسفه نك اُک
دیوآسا مشکلرینی باشه چیقاردی . او هرشیئی استهزاسندن
کچیردی ؛ و ایچنی تطهیر ایتدی . بوکون ییله اوندن استکراه
ایده نلر ایسته مه یه ایسته مه یه حافظه لرنده اونک حکمیاتنک ،
فکرلرینک قیریتیلرنی طاشدیور کی . — آلمانه :

— دیك (شوپنهاور) ی خصوصی اولارق طانیدیکیز ،
دیدم ، او محزونانه تبسم ایتدی :
ئولومنه قادار ... دیدی .

و بکا اوزون ، اوزون اوندن بحث ایتدکدن سوکرا
علاوه ایدهرک :

— فی الواقع اونک ئولومندن سوکرا بیله بزی اورکوت
قورقوج بر تبسمی واردی . اکر سزی علاقه دار ایدهرسه
پک انتشار ایتهمش بر حکایه آکلاتابیلیم دیدی ، و زمان
زمان سورده کلی بر ئوکسوروک نوبتنک پارچالادینی یورغون
بر صدا ایله باشلادی :

— شوپنهاور یکی ئولمشدی . بزم صباحه قادار نوبته
اونی ایکیشر ایکیشر بکله مه مرقرارلاشدیریلدی . ئولو کنیش
و غایت ساده یاری قاراکتی بر اوداده یاتیوردی . یا تاغنگ
یاشی اوجنده کی ماصا اوزرنده ایکی موم یاتیوردی .

نام کیجه یاریسی ایدی که بن آرقاداشلردن بریله نوبتی
آلدیم . یرلرینه کلدیگمز ایکی دوست چیقیدیلر و بز یا تاغنگ
آباق اوجنده بر قانابه اوطوردق . یوزی هیچ دکیشمه مشدی ،
کولیوردی . او چوق آبی طانیدیکیز چیزکی دوداقلرک
کوشه سنده چوقورلانییوردی . بز اونک کوزلرنی آچاجشی
قیمیلایه جغنی ، قونوشاجغنی ظن ایدیوردی . اونک سگری
داها دوغروسی فکرلری بزی احاطه ایدیوردی . کندیز

هرزماندن زیاده اونک یوکسک دهاسنگ محیطی ایچنده حس
ایدیورددق . اونک نفوذی ، ئولش اولاسنه رعمآ ، بزه
شیمدی دها زیاده حاکم کوزو کویوردی . بو هیچ برشی ایله
قیاس ایدیلهمه ش حاکم کیتنه براسرارانکیزلک قاریشییوردی .
بویله آداملرک وجودی قایب اولور ، لاکین اونلر قایلرلر
و سزی تأمین ایدرم که ، اونلرک ، قبلرینک توققی تعقیب
ایدن کیجه چوق قورقونج اولورلر .

سوزلر ، قاعده لر ، شو غیرمعلوم حیاتک قرا کفلری ایچنه
آتیلش ایشقلره بکزه بن شاشیرنجی حکمتلری خاطرلایارق
یاواش سسله اوندن بحث ایدیورددق .
آرقاداشم :

— شیمدی بکا قونوشه جق کبی کلیور ؛ دیدی .
بو حرکتسز و دائماً کولن یوزه قورقو ایله قاریشیق بر
مرافله باقییوردق . کیت کیده کندیزنی آزیلش ضعیف
و راحتسز حس ایدیورددق . بن ککه له دم :

— نهم وار بیلمه یورم ، فقط سنی تأمین ایدرم که بن
خستیم . اوزمان جسدتک فنا حالده قوققده اولدیغنی فرق
ایتدک . بونک اوزهرینه آرقاداشم قاپوی آجیق بیراقلرک اوتیه کی
اودایه کچمه حزی تکلیف ایتدی . قبول ایتدم . ماصانک
اوزهرنده یانان مولردن برنی آلدیم و بیتیشیک اودانک بر
کوشه سنه کیدوب اوتوردق . او شکلده که اوتوردیغیز یردن
یا تاغی و ئولوی آییجه کوروپوردق . لاکین او ، یینه بزی
تعجیز ایدیوردی . اونک منتشر و سرسبست موجودیت معنویه سنک
تمامیله نافذ و حاکم ، اطرافزده سرسریانه دولاشدیغنی ظن
ایدیورددق . آرا صیرا متفمن وجودک پس قوقوسی بزه قادار
کلیور و مهم بر شکلده وجودیزه نفوذ ایدیوردی .

بردنبره بر تیتره مه کمیکاریمزه قادار ایشله دی ؛ ئولونک
اوداسندن بر کورولتو ، کوچوک بر کورولتو کلشیدی .
نظرلریز درحال اونک اوزهرنده تمرکز ایتدی . هرایکیمزده
کورمشدک ، اُوت بنده اوده بیاض بر شیئک یا تاغنگ
اوزهرندن قوشدیغنی سوکرا یرده خالینک اوزهرینه دوشدیکنی
و بر قوتوغنگ آلتنده قایب اولدیغنی مکمل کورمشدک . داها
هیچ برشی دوشونه یه وقت بولادن آیاغنه قالدق ؛ معناسز
یر قورقودن دلی کبی قاقچه حاضرقدق . سوکرا بری بریمزه
باقدی ، ایکیمزده قورقوج صورتده صارارمشدق . قبلرین
جا کتیزغی قالدیراجق کبی چارپییوردی .

أولا بن قونوشدم :

— کوردکمی ؟

— اُوت کوردم !

— ئولمه مش غالباً ؟

— فقط مادام که نفسخ ایدیور ..

— نه یا باجقز ؟

آرقاداشم ککه له دی :

وه نه ديك آقشاملری

کونش ، اوب اوزون دوران برقاناک اوجنده ،
صرمدن قاپلرک طوپوزينه بکزه پور ؛
قيريلدی قالدی ينه آشامک آووجنده ..

قانالار ، ايچنده بر ثولو يانان قوريدور ؛
ينه صرصر قاپلر آچيلوب قاپاندیلر ؛
کونش ، بو قاپلرک طوپوزينه بکزه پور .

هرکس آغلار ايچندن ، بورده ، صباحه قادار
برجنازه نلاشی دويلوپور دهريندن ،
آرتيق هر قوريدورده صوک آديم سسلری وار .

بر جنازه تلاشی دويلوپور دهريندن
اوزون موملر آلتنده آغلارکن عالم اوکا ،
کيشارا هايقيريور برسرايک ايچندن :

ثولوپور ، آغلایکيز ، ثولوپور «ده سده مونا» ..

۷ مارت ۹۲۸ هجرت قدرت

اجنی ادبیاتی

فسقیه

- هاری دوره نیه . دن

« فقط بنی بر اقیکنز ! بنی بویه صیقمق زخمته بيله
دکيز ... اوخ ! بنی اینجیورسکيز . کوروپورسکيز که
برخیرسز ده کیم سلاحم یوق . آلازمه باقیکنز . هر طرفی
آرایایلیر ، جیلیریمی چه ویره بیلیرسکيز . اوزرمده هیچ
برشی ، حتی بر جاقی بيله بولامایاجقسکيز . و صوکرآ ،
آمین اولوکرز ، قاجایه تشبث ایتیه جکم . بنی استیجواب
ایدیکیز ، سؤالماریکزه جواب ویره جکم . فقط سؤال
صورمایه بيله احتیاج حاصل اولمایاجق . باقیکنز ، شو
صیرانک اوزهرینه اوطورالم ، سزه هپسنی آکلاناچم .
چوق ساکن ومدرکم . یاپمش اولدیم برشیتی یاپیورم ،
چونکه چوق اضطراب چکییوردم .
هرشیدن اول یمن ایده رم که ، بو پارماقنی آشمق
وباغچه کزه کیرمک تسورم یوقدی . بورایه دون کلدیم .

— کیدوب کورمه من لازم .

مومی آلدیم واولا یینه بن بویوک اودانک قارا کلق
کوشه لرینی نظرلرمله آراشدیرارق ایچری کیردم . شیمدی هیچ
برشی فیملدایمایدی . یاتاغه یافلاشدم . فط بردنبره حیرت
و قورقو ایچنده کری چکیلدم : شوپنهور آرتیق کوله یوردی .
قورقونج بر شکله یوزینی آکشیتمش ، آغزی صیقلمش ،
یاناقری آییجه ایچری چوکشدی . بن ککهله دم :
— ثوله مش !..

فقط ار دهشتلی قورقو بورغه دولوپور ، نفسی طیقایوردی .
بر غول یابانی قارشیمسند ایشم کبی دهشته ، متلاشی
و ثابت نظرلرله اوکا باقیور و هیچ قیمیلدایمایدی .
اوزمان آرقاداشم اوتکه مومی آلارق آکیلدی ؛ صوکرآ
بر کله سوبله مدن قوله دوقوندی . اونک نظرلرینی تعقیب
ایتدم و یرده یاتاغک یاننده کی قولتوغک آلتنده ، قارا کلق
خالینک اوزهرنده بم بیاض ، ایصیرمق ایچین آچیلیمش کبی
دوران شوپنهورک طاقه دیشی کوردم . انفساخ اناسسند
چکه لرینی صیفارکن اونی آغزندن فیلاتمشدی . اوکون حقیقه
چوق قورقدیم ...

آرتیق کونش قیویلجیملانان دیکزه یافلاشیدوردی . ورمی
آلمان قالدی ، بنی سلاملادی و تکرار اوتله دوندی .

(کی دوموباسان) دن ترجمه ایدن : بشیر کونروز ماهر

(عمر خیام) دن ترجمه

اونلرکه عقل دییه زنجیره باغلاندیلر ؛
« وار » له « یوق » حیرتیه یاندیلر پیراندیلر !
کیت ، اوزوم صوبنه دال ! آیتقر کندیسینی
داها قوروق اولادن قورو اوزوم ساندیلر !

اونلرکه فضیلتده ، بیلکیده عماندیلر !
مجلسده چراغ اولوب کمال ایله یاندیلر !
یتیردیلر یولاری بو قارائنق کیجده ،
بیر ماصال سوبله دیلر ، اویقویه یاصلاندیلر !

باق شو کوزل کاسه یه ، نقشلی مینه سنه ؛
قیریشلرده آتیشلر دورت یولاک سینه سنه !
خور باصا ! بلکه اوده بیر قافانک طاسیدر ؛
بلکه اوده مالکدی عقلک خزینه سنه !

فیضه الله سامیر